

Velfærdsministeriet
Forvaltning
J.nr.
lea

9. juni 2008

**Notat
om
bidrag til besvarelse af spørgsmål til retsudvalget**

Familiestyrelsen har anmodet om statistik til brug for at informere Retsudvalget.

Generelt kan de fremsendte spørgsmål ikke besvares ud fra den registrering som statsforvaltningerne foretager i forbindelse med sagsbehandlingen.

De fem statsforvaltninger har kommenteret spørgsmålene.

1. Antallet af forældremyndigheds-, bopæls- og samværsager fordelt på køn

Der registreres ikke på køn, og statsforvaltningerne har ikke noget entydigt skøn for fordelingen.

Statsforvaltningen Nordjylland oplyser, at ” der generelt er flere mandlige ansøgere end kvindelige, for så vidt angår forældremyndigheds-, bopæls- og samværsagerne. Vi skal dog samtidig bemærke, at selvom vi har fået flere sager efter forældreansvarslovens ikrafttræden 1. oktober 2007, er der ikke på nuværende tidspunkt noget, der tyder på, at forældreansvarslovens har medført et stigende antal mandlige ansøgere.”

Statsforvaltningen Hovedstaden skønner, ”at der er en overvægt af mandlige ansøgere, hvilket må tilskrives det forhold, at de fleste børn har bopæl hos deres mor. ”

2. Hvor ofte der fastsættes erstatningssamvær i relevante sager?

Dette registreres ikke, men statsforvaltningerne skønner, at der kun meget sjældent fastsættes erstatningssamvær, og at dette kun sker efter konkret ansøgning. Det skønnes, at der fastsættes erstatningssamvær i 1-10 pct. af samværsagerne.

Det nævnes, at ”i forbindelse med forældreansvarslovens ikrafttræden 1. oktober 2007 blev praksis om fastsættelse af erstatningssamvær skærpet, hvilket vi på møderne med borgerne vejleder om, hvad der efter vores op-

fattelse har haft en præventiv effekt i forhold til uberettiget aflysning af samvær.”

3. Antallet af passive forældre?

Der sker ingen registrering af dette, og spørgsmålet forekommer uklart for statsforvaltningerne.

Statsforvaltningen Hovedstaden svarer, at ”spørgsmålet forstås således, at det omhandler de situationer, hvor bopælsforælderen ansøger om fastsættelse af samvær på vegne af den anden forælder eller et allerede fastsat samvær ikke udnyttes. Vi ser disse situationer jævnlige”.

4. Antal sager med anklager om vold, incest og misbrug – herunder oplysning om, hvem der klager til hvem og hvor ofte der er falske beskyldninger indblandet?

Dette registreres heller ikke, men spørgsmålet er kommenteret af flere statsforvaltninger.

Statsforvaltningen Midtjylland oplyser, at ”påstande om vold, incest og misbrug forekommer generelt i 10 - 15 % af alle samværsager, men i de egentlige konfliktsager er forekomsten betydeligt højere - måske i størrelsesordenen mellem halvdelen og to tredjedele. Påstandene anses for grundløse i ca. en tredjedel af tilfældene.”

Statsforvaltningen Nordjylland skønner, ”at såfremt der med spørgsmålet henvises til forældremyndigheds-, ægteskabs- og samværsområderne under et, er det vores skøn, at der er anklager om vold, incest og misbrug i ca. 10 % af alle disse sager tilsammen. Isoleret for forældremyndigheds- og samværsområdet er procenten ca. 45 %. Det er imidlertid sjældent, at sådanne påstande fastholdes under hele sagen, idet de oftest har karakter af chikane”.

Statsforvaltningen Hovedstaden oplyser, at ” det er situationer vi ser hyppigt for såvidt angår forhold hos samværsforælderen. Sager om forhold af sådan karakter hos bopælsforælderen behandles i kommunerne. Statsforvaltningen har ingen holdning til, hvorvidt beskyldninger om vold, incest og misbrug er falske, men behandler sagerne ud fra barnets perspektiv.”

5. Antallet og indholdet af sager afgjort med børnesagkyndige?

Der anvendes børnesagkyndige i såvel forældremyndighedssager som samværsager.

På basis af et statistikudtræk for alle statsforvaltninger, kan følgende uddrage vedr. anvendelse af børnesagkyndig bistand i ansøgningsager i perioden 1. oktober 2007 til 31. maj 2008 om samvær, jf. tabel, ses at 58 pct. af alle aftaler/ afgørelser om samvær behandles af den juridiske

sagsbehandler alene og 42 pct. af både juridisk sagsbehandler og børnesagkyndig. For juridisk sagsbehandling alene er forligsprocenten (fuld enighed/ overvejende enighed) 58 pct. For juridisk sagsbehandling suppleret med børnesagkyndig bistand er forligsprocenten (fuld enighed/ overvejende enighed) 75 – 81 pct.

	Full enighed / overvejende enighed		Uenighed/rågerelse		Total	
Samvær						
	2934	58%	2115	42%	5049	100%
Møde med sagsbehandler (incl. Skriftligt grundlagt)		51%		72%		58%
	1987	75%	653	25%	2640	100%
Tværfagligt møde		35%		22%		30%
	674	81%	154	19%	828	100%
Børnesagkyndig rådgivning		12%		5%		10%
	130	79%	34	21%	164	100%
Konfliktmægling		2%		1%		2%
	5725		2956		8681	
Total		100%		100%		100%

Inden for forældremyndigheds- og bopælsområdet kan der ikke laves samme opgørelse. Faktuelt peger statistikken i retning af, at ca. ½ delen af ansøgningerne om forældremyndighed og bopæl behandles af den juridiske sagsbehandler alene og ca. ½ delen behandles den juridiske sagsbehandler suppleret med børnesagkyndig bistand.

6. Hvor mange har bisidder med og hvilken betydning har det for sagerne?

Der føres ikke statistik over, i hvor mange af sagerne den ene part (eller begge parter) har bisidder med ved møderne.

Statsforvaltningerne skønner, at der er bisidder med ved ca. 5-10 pct. af møderne. De fleste statsforvaltninger har forstået spørgsmålet således, at bisidder omfatter både pårørende og advokater. Der er dog en undtagelse på afdelingskontoret i Roskilde, hvor brugen af bisidder synes at forekomme hyppigere. Det nævnes, betydningen af bisiddere er blandet.

Statsforvaltningen Nordjylland kommenterer spørgsmålet således: ”Det er vanskeligt at sige noget generelt om, hvorvidt bisidderfunktionen har nogen effekt for mødeafviklingen. Til tider kan en bisidder medvirke til, at der skabes en bedre stemning mellem sagens parter, hvorved mødeafviklingen i en ellers opkørt sag afvikles i god ro og orden. Andre gange kan en bisidders tilstedeværelse bevirke, at dialogen mellem parterne på mødet forværres væsentligt. Her tænkes særligt på de tilfælde, hvor en bisidder forsøger at overtage styringen af mødet eller den ene af sagens parter udvi-

ser voldsom modstand over bisidderens tilstedeværelse under mødet. I sidstnævnte tilfælde kan det evt. aftales, at bisidderen bliver i ventelokalet og alene kommer ind til sidst og hører resultatet af mødet med mulighed for at stille spørgsmål. En anden løsning kunne være, at mødet udsættes, således at begge parter har mulighed for at være ledsaget af bisidder. Som en absolut undtagelse kan det bestemmes, at bisidderen ikke må være tilstede under mødet.”

7. Hvor ofte benyttes initiativretten, og hvad bliver udfaldet af disse sager.

Initiativretten bliver sjældent anvendt.

Statsforvaltningen Midtjylland oplyser, ”at bopælsforældrene anvender initiativretten (i sager med ringe eller ingen kontakt mellem barn og den anden forælder) i mindre end 5 % af alle samværs-sager. Antallet af børn, der anvender initiativretten til at ændre eller etablere samvær, er også mindre end 5 %, men det sker dog i større omfang end bopælsforældre anvender initiativretten.”

Statsforvaltningen Nordjylland angiver, at ”det er erfaringen, at bestemmelsen i forældreansvarslovens § 19 stk. 3 anvendes i ca. 5% af samværs-sagerne siden 1. oktober 2007.

Endvidere eksisterer der en initiativret for barnet i forældreansvarslovens § 35. Barnet har således ret til anmode om, at statsforvaltningen indkalder forældrene til et samværsmøde. Vi har indtil videre siden 1. oktober 2007 alene haft 2 sager, som har været rejst af barnet efter denne bestemmelse.

Statsforvaltningen Hovedstaden oplyser, ”at det sker ganske sjældent, at børn møder op alene oftest er det i følgeskab med en forælder. Medmindre der allerede er en verserende sag vil der på baggrund af barnets fremmøde/henvendelse blive indkaldt til et vejledningsmøde. Vi har siden forældreansvarslovens ikrafttræden 1. oktober 2007 og frem til 31. maj 2008 registreret 4 møder efter barnets initiativ.”